

DÜRRÜŞEHVAR SULTAN'IN ANILARI

LALE UÇAN

VakıfBank K lt r Yayınları: 0421
Edebiyat: 096

D RR   EHVAR SULTAN'IN ANILARI:
HAYAL İLE HAKİKAT ARASINDA
LALE U  AN

Yayın Danışmanı
Ekrem Demirli

Kitap Editörü
Zeynep Kevser  eref  lu Danı 

Sayfa Uygulama
Y mna Sarıkaya

Kapak
Faruk  zcan

Son Okuma
Özge  i ek Taşkın

Kapak Resmi
D rr   ehvar Sultan
Milli Saraylar Başkanlığı Saray
Koleksiyonları Müzesi, Env. No:
64-2172.

VakıfBank K lt r Yayınları
 nkılap Mahallesi
Dr. Adnan Büyükdeniz Caddesi
No:7/A1 – Kat 13
34768 Ümraniye / İstanbul
Telefon: 0 216 285 9571
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

  Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A. ., 2025

ISBN 978-625-5848-44-4

Kitabın tüm yayın hakları VakıfBank K lt r Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla g  altılamaz. Eser sahiplerinin manev  ve mali hakları saklıdır.

Baskı
Mega Basım Yayın San. ve Tic. A. .
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İ  Merkezi A Blok Kat: 2
34310 Haramidere, Avcılar / İstanbul
Tel: 0212 412 1700
www.mega.com.tr – info@mega.com.tr
Sertifika No: 44452

1. Baskı: Kasım 2025

DÜRRÜŞEHVAR
SULTAN'IN
ANILARI

HAYAL İLE HAKİKAT ARASINDA

LALE UÇAN

LALE UÇAN

İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü sonrasında yüksek lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde tamamladı. Doktora eğitimine, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Bölümü'nde başladı. Prof. Dr. Arzu Terzi'nin danışmanlığında hazırladığı doktora tezi *Halife Abdülmecid Efendi Zamanının Ruhunun Peşinde Bir Hanedan Mensubu*, ismiyle yayımlandı. 2015-2024 yılları arasında Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde lisans-lisansüstü seviyesinde dersler verdi. Araştırma alanları Osmanlı medeniyeti ve müesseseleri, yakınçağ tarihi, geç dönem Osmanlı'nın ekonomik, sosyal ve kültür tarihi, Osmanlı kadın-çocuk çalışmaları ve biyografi yazımı minvalinde şekillenmektedir.

DÜRRÜŞEHVAR SULTAN

Son Halife Abdülmecid Efendi'nin kızı Dürrüşehvar Sultan, 27 Ocak 1914 tarihinde Bağlarbaşı Köşkü'nde dünyaya gelir. Hilafetin ilgası kararı Abdülmecid Efendiye bildirildiğinde, Dolmabahçe Sarayı'ndaki olağan üstü hareketliliğe on yaşlarındaki Dürrüşehvar da tanık olur. Aile için sürgün yılları başlar. Yedi yıl Avrupa'da yaşayan Dürrüşehvar'ın Haydarabat Veliahdı Azam Cah ile nikahı kıyılınca, hayatına Berar Prensesi olarak devam eder. İki erkek evladı olan Dürrüşehvar, 2006 senesinde 92 yaşında vefat eder. Londra, farklı coğrafyalarda ve kültürlerde tutunabilen Dürrüşehvar'ın ebedi istirahatgâhı olur.

*Saadet herkesin hayatına bir kere esip
hiç kimsenin malı olmayan bir tatlı rüzgâr gibidir.¹*

---

1. Dürrüşehvar Sultan, Doğan, Haydarabat, Matbaa-i Amire, 1947, s. 116-118.

İÇİNDEKİLER

Resim Listesi	11
Kısaltmalar	13
Sunuş	19

BÖLÜM I

HAKİKAT

Dürrüşehvar Sultan'ın Doğumu	37
Dürrüşehvar Sultan Hayata Hazırlanıyor	40
3 Mart 1924	59
Dürrüşehvar Sultan'la Sürgün Yolcuğuna Çıkanlar	62
Hoşça Kal İstanbul	66
Nicé'ten Haydarabat'a Gelin Gitmek	74
Dürrüşehvar Sultan'ın Nikah Merasimi	76
Hindistan'a Yolculuk	84
Dürrüşehvar'ın Nicè Ziyareti	87
Berar Prensesi Dürrüşehvar Hint Sarayında	89
Berar Prensesi Dürrüşehvar'ın Hindistan'da Vermiş Olduğu Mücadele	94
Mektup	97
Londra Brookwood Türk Mezarlığı	110

BÖLÜM II

HAYALDE HAKİKAT VE HAKİKATTE HAYAL

Bir Arkadaş Aranıyor: Feride	115
Mesut	118
Şarklı Nejat	119
Vatan Özlemi	121

Dürrüşehvar'ın İstanbul'u	123
Çarh	127
Padişah, İktidar ve Güç	132
Dini Motifler	135
Resim, Piyano ve Sinema	139
Promenadé ve Otomobil Gezintileri	146
Hayvanat Bahçesi	149
Acı Hisler	151
İhtiyar Kadın	152
Zaman ve Ölüm	153
Viran/Virane	155
Bir Arzu	157
İhtilal	159
Saadet ve Neşe	159
Feryad: "Zehir Kadehinden Hayat İçtim"	161
Sonsöz	163

BÖLÜM III TRANSKRİPSİYON METİN

DOĞAN

Birkaç Söz	173
Mektub	174
Vatan Çiçeği	176
Gurbetin Sahillerinde	177
Eski Mektuplar	178
Mazi, Hal, İstikbal	179
Tablo	182

Virane	184
Azamet Mahbûs İken	185
Hükümdarın Hayali	186
Hayat Yolu	188
Hayat	189
Bir Fırtına	192
Hazan	193
Âmâ Bir Çocuğun Nasihati	195
Sinema	197
Hayal ve Hakikat	198
Otomobilin Hayatı ve Hisleri	201
Mesut	203
Bir Arzu	207
Zaman	210
Silinen İzler	213
Hatıratım	215
Son	228
Ebedi Bir Güneşle Elim Bir Gurub	228
Ömer	230
Bir Sevgi	232
Bahar	233
Saadet	237
Neşe	238
Merhamet	239
Din Yolu	241
Din Kuvveti	242
Acı Hisler	243
Müsâvat	245
Kara Bulut	247
Chopen	248
Bach	249

Beethoven	250
Feryad	252
Mektup	253
Ek	259
Kaynakça	263

RESİM LİSTESİ

BELGELER

Belge 1: Veliht Abdülmecid Efendi'nin Haremlerinin İsimleri	39
Belge 2: Dürrüşehvar Sultan'ın Hocalarından Kemal Bey'in Kartviziti	44
Belge 3: Şerif Ali Haydar Paşa Şerefine Verilen Akşam Yemeği Masa Düzeni	57
Belge 4: Ostrorog Ailesine Verilen Ziyafetin Oturma Düzeni	105

FOTOĞRAFLAR

Fotoğraf 1: Dürrüşehvar Sultan	42
Fotoğraf 2: Yazı Takım Aksesuarı	45
Fotoğraf 3: Ali Ekrem ve Şiir Defteri	46
Fotoğraf 4: Kuş Figürü	51
Fotoğraf 5: Anker Taş Yapı Seti	52
Fotoğraf 6: Küçük Mutfak Malzemeleri	53
Fotoğraf 7: Abdülmecid Efendi ve Kızı Dürrüşehvar Sultan Sergi Ziyaretinde	54
Fotoğraf 8: Abdülmecid Efendi, Ömer Faruk Efendi ve Dürrüşehvar Sultan Konuklarıyla	55
Fotoğraf 9: Abdülmecid Efendi ve Dürrüşehvar	58
Fotoğraf 10: Halife Abdülmecid Efendi'ye Düzenlenen Biat Merasimi	59
Fotoğraf 11: Abdülmecid Efendi Sürgün Günlerinde	67
Fotoğraf 12: Abdülmecid Efendi, Dürrüşehvar, Salih Keramet ve Hüseyin Nakip	70

Fotoğraf 13: Sürgün Yıllarında Abdülmecid Efendi, Ömer Faruk ve Dürrüşehvar	71
Fotoğraf 14: Dürrüşehvar ve Nilüfer Sultanlar Damatlarla Birlikte	77
Fotoğraf 15: Dürrüşehvar Sultan	80
Fotoğraf 16: Nikah Merasimi Sonrasında Sultanlar Eşleriyle Birlikte	82
Fotoğraf 17: Dürrüşehvar Sultan ve Eşi	85
Fotoğraf 18: Dürrüşehvar ve Oğlu	91
Fotoğraf 19: Prenses Dürrüşehvar ve Oğlu	92
Fotoğraf 20: Abdülmecid Efendi Köşkü	102
Fotoğraf 21: Aşk Çeşmesi Tablosu	103
Fotoğraf 22: Abdülmecid Efendi Köşkü, İç Mekân	104
Fotoğraf 23: Dürrüşehvar Sultan ile Azam Cah'ın Oğlu	111

KARTPOSTALLAR

Kartpostal 1: Fransa'nın Nicè Şehri Panoraması	78
Kartpostal 2: Maharajah Sarayı, Srinagar, Keşmir (Kashmir)	86
Kartpostal 3: Keşmir (Kashmir)	88
Kartpostal 4: Dolmabahçe Sarayı	126

TABLolar

Tablo 1: Dürrüşehvar Sultan	43
Tablo 2: Abdülmecid Efendi'nin Tuvalinde Dürrüşehvar Sultan	48
Tablo 3: Dürrüşehvar Sultan Geleneksel Kıyafetlerle	50

KISALTMALAR

- a.g.b.** : adı geçen belge
a.g.e. : adı geçen eser
a.g.g. : adı geçen gazete
a.g.m. : adı geçen makale
a.g.t. : adı geçen tez
BCA. : Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi
bkz. : bakınız
BOA. : Başbakanlık Osmanlı Arşivi
c. : cilt
C. : Cemâziyelâhir
Ca : Cemâziyelevvel
çev. : çeviren
der. : derleyen
DİA. : Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
ed. : editör
Env. No : Envanter numarası
L. : Şevvâl
M. : Muharrem
MS. : Milli Saraylar
N. : Ramazan
No : numara
sy. : sayı

Canım kardeşim Güven Uçan'a...

Dürrüşehvar Sultan

SUNUŞ

“Birey küçültölmüş költür, költür ise büyütölmüş bireydir ifadesi, insanı merkeze alarak ilerleyebilmenin yolunu açarken aynı zamanda bireyi kalabalıkların tamamlayıcı bir parçası”¹ olarak görmemize katkı sağlar. Ancak bireyi başlangıç noktası olarak kabul edip ondan uzaklaşmadan onunla ilintili bağlantılar kurmaya çalışmak çeşitli güçlükleri de beraberinde getirir. Bu yöntemle yeniden okuma yapmak kolay değildir; fakat hakkında konuşulmayan sessizlikleri tahmin etmek, bırakılan boşluklardaki duyguları tahmin edebilmek potansiyeli de taşır. Son Halife Abdölmecid Efendi’nin kızı Dürrüşehvar Sultan’ın kaleme aldığı *Doğan* isimli eserden yola çıkarak kaleme alınan, *Bir Prensesin Anıları: Hayal ve Hakikat Arasında Dürrüşehvar Sultan* isimli bu eser böyle bir yeniden ve yakın okuma ile bir prensesin duygu dünyasını anlamaya çalışma vaadi taşıyor.

Bu vaadi gerçekleştirebilmek için, Dürrüşehvar’ı tanımaya çalışmanın ötesinde, onun hayatına yakınlaşmak; yazdıklarında açığa çıkan anlamlara kulak kesilerek üç noktaların peşine düşmek gibi metin çözümlemenin ve yakın okumanın oldukça zor bir tarafına giriştim. Ancak Dürrüşehvar’ın anıları orada iken, bir prensesin kendine açtığı alan ve kendisini açtığı mekân orada iken, bu okuma davetine kayıtsız kalmak –sorumluluğu büyük olsa da– mümkün olmadı.

---

1. Rob Boddice, *Duygular Tarihi*, çev. Asena Pala, Fol Kitap, Ankara 2023, s. 49.

Dürrüşehvar Sultan'ın kaleme aldığı *Doğan* isimli bu bir nevi anı sayılabilecek kitap hakkında neler biliyoruz? *Son Halife Abdülmecid Efendi'nin Hayatı-Şehzâdelik-Veliahtlık ve Halifelik Yılları*² isimli doktora tezimin araştırmaları sırasında Şehir Üniversitesi'nin Taha Toros Arşivi'nde rastladığım bu eser, şu an için Marmara Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi koleksiyonuna dahil edilmiş durumda.³ Teknik tarafların hakkında şunları söyleyebiliriz: Osmanlı Türkçesiyle basılmış eserin fihrist bölümüyle birlikte yekûnu, 154 sayfa. Basım yılı 1947 olan eserin, basım yeri Haydarabat/ Değın Matbaa-i Âmire olarak kaydedilmiş. Kırmızı cildinin etrafı yaldızla geçilen kitabın içerisinde Mukaddime, Birkaç Söz, İthaf kısımlarından sonra 39 başlık yer alıyor. Bu başlıklarda değinilen anılar, Dürrüşehvar'ın çoğunlukla çocukluk ve ilk gençlik yıllarına ait. Sonrasında eseri tekrar gözden geçiren Dürrüşehvar, çalışmasının ilk başlığını hayali arkadaşı Feride'ye mektup şeklinde yazar. Mektubunu bitirdiğinde "arkadaşın Dürrüşehvar"⁴ olarak kayıt düşer. Son mektubu ise Fransa'daki Türk elçiliğine gönderir. Kitapta güçlü, sağlam benzetmelerin, sanat-

---

2. *Son Halife Abdülmecid Efendi'nin Hayatı-Şehzâdelik, Veliahtlık ve Halifelik Yılları*-, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Genel Türk Tarihi Bilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul, 2019; İki sene sonrasında teze sadık kalınarak birtakım eklemeler ve düzenlemelerle kitaplaştırılmıştır. *Halife Abdülmecid Efendi Zamanının Ruhunun Peşinde Bir Hanedan Mensubu*, Timaş Akademisi, İstanbul 2021.

3. Eser ilk olarak tarafımdan İstanbul Şehir Üniversitesi faaliyetinde olduğu ve arşiv materyalini dijital paylaşımına açtığı dönemde kullanılmıştır. Esere şu an erişim izni bulunmamaktadır. Marmara Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı Nadir Eserler Kütüphanesi'nde sayın Hakan Yılmaz, bu matbû hatıratın 1947'de Haydarâbâd/Dekken Matbaa-i Âmiresi'nde basılmış olduğundan atıfların doğrudan buraya yapılabileceği gibi tercihen intikal sürecinden önce bu eserden istifade edildiği için Şehir Üniversitesi Arşivi'ndeki eski kayıt numarasına atıf yapılabileceğini paylaşmıştır.

4. Metin içerisinde çift tırnak içinde verilen tüm alıntılar, Dürrüşehvar Sultan'ın *Doğan* adlı eserinden birebir aktarılmıştır.

lı ifadelerin ve mecazlı anlatımların yanı sıra sesli okutucuların kullanılmamasından kaynaklı okuma güçlüklerine, düşük cümlelere ve imla hatalarına rastlanılmakta.

Eserin içeriğine biraz daha yakınlaştığımızda ise, karşımızda Osmanlı hanedan mensubu 10 yaşına kadar İstanbul ve Dolmabahçe Sarayı'nda yaşamış, sonrasında sürgün edilerek memleketinden ayrı kalmış bir kız çocuğunun yazıları ile karşılaşırız. Dürrüşehvar Sultan'ın oğlu Keramet, annesinin bir eser bırakıp bırakmadığına dair malumatı olmadığını ve hatta kendisinden hatırat yazmasını istediğini belirtmiştir. Dahası annesinin Türkçe çocuk hikâyeleri yazdığını; ama sonucundan haberi olmadığını eklemiştir.⁵ Bu malumat çok şey söylemese de eserin çocuk kitabı olarak tasarlanıp, sonrasında hatırat ve deneme olarak şekillendirilmiş olabileceğini akla getirir. Yine Dürrüşehvar'ın annesi Mehisti Hanım'ın hususi hemşiresi Emel Hanım Londra'da iken Dürrüşehvar'ın odasından çıkmayıp, daktilosuyla çalıştığını paylaşırken “hayatını mı yazıyor?” diyerek merak ettiğini anlatmıştır.⁶

Eserdeki kilit kelimeler “hayal” ve “hakikat”tir. Dürrüşehvar'ın eserinde hayal kısmını nasıl kurguladığını anlatmaya çalıştığı ve okura küçük de olsa bir ipucu verdiği başlık “Kara Bulut” üzerinde kısaca durmak gerekir. Dürrüşehvar odasında masasının başındayken, büyük bir sessizlik, etrafı sarar. O sükûn, Dürrüşehvar'a karışık hikâyeler fısıldarken kitaplarının duyulmayan sesi yani muhakemesiyle konuşur. Başını kaldırdığında, karşısındaki duvarda asılı olan kılıç gözüne çarpar. Uzun uzun ona bakar ve odasındaki duvarlar birden yok olurken oda, genişçe bir ovaya uzanır. Sonrasında “aniden yoklukta dolaşan nazarım hakikate

5. Doğan: Dürrüşehvar Sultan'ın Hatıratı, *Derin Tarih*, yay. haz. Cemil Kutlutrürk, sy:122, İstanbul, 2022, kitapçık s. 7-8.

6. Hususi Hemşire Emel Akdoğan'ın söyleşi. (Çevrim içi) <https://www.youtube.com/watch?v=EhvAV7yWbOo>. (Erişim tarihi:05.05.2023)

döner” derken o kılıcın kendisine çağrıştırdıklarını kaydederek gerçeğe döner ve kendisini yine odasında bulur.⁷ Bir başka satır arasında, uyanikken hayatının rüyasını gördüğünü ve kim olduğunu sorguladığını anlarız.⁸

Dürrüşehvar sürgün yolculuğundaki “hâlet-i rûhiyesini” izah ederken, iki Dürrüşehvar’dan bahseder. O, bir tarafta aklı ile hareket eden ve ılımlı kişi diğer tarafta ise duyguları aklının önüne geçmiş, “hassas, kırılgan ve ağlayan bir çocuktur.”⁹ Bu eserini “yılların sahih efsanelerini karıştırarak, hayalde hakikat, hakikatte ise hayal bularak” satırlara döker.¹⁰ Kendi ifadesiyle “tasvirlerinden müteşekkıl” ve yıllara yayılmış bu eserde, okur olarak Dürrüşehvar’ın farklı farklı dönemlerine tanık oluruz.

Doğan isimli eseri yalnızca transkripsiyon alfabetisiyle çevirmek, hem Dürrüşehvar’a hem de esere haksızlık olacaktı. Bu nedenle *Bir Prensesin Anıları: Hayal ve Hakikat Arasında Dürrüşehvar Sultan* isimli bu çalışmada öncelikli amacım, Dürrüşehvar’ın hakikatine tutunarak onun hayal âleminin koridorlarında bir gezinti yapmak ve *Doğan* isimli kitabı yakın okuma ile yeniden yorumlamaya çalışmak oldu. Başka bir ifadeyle, bu çalışma benim dışarıdan bir göz olarak Dürrüşehvar Sultan’ın hakikat ve hayal arasında kurduğu dünyasını anlatma çabamdır. Takdir edersiniz ki bu yaklaşım kolay değildir; ister istemez bir tutunacak dala ihtiyaç duyulur ve benim çıkış noktam da Dürrüşehvar’ın hakikati olmuştur.

Dürrüşehvar’ın eserine hayali mektupla başlayıp, tasvirleriyle devam edip gerçek bir mektupla bitirme yaklaşımı nasıl yorumlanabilir? Dürrüşehvar’ın on iki yaşlarında küçük bir kız çocuğu iken hayali mektupla başlayan yazma serüveni, yirmi

---

7. *Doğan*, s. 135–137.

8. *Doğan*, s. 129–131.

9. *Doğan*, s. 93.

10. *Doğan*, s. 133.

sene sonra gerçek mektupla biter. Bir kış akşamı karıştırdığı eski mektuplar arasında Dürrüşehvar'ın eline, bayramını kutlayan bir tebrik kartı geçer. Bu satırlarda özlem, üzüntü, karamsarlık ve umutsuzluk paylaşılır. Özellikle dört tane mektubu çok seven Dürrüşehvar'a hayali mektup arkadaşı vatanını, memleketinde geçirmiş olduğu mutlu günlerini, çocukluğunun keyifli anlarını, birlikte oynadıkları ve tekrar oynamayı ümit ettiğı yerleri hatırlatır. Aslında bunlar, hayal alemi olup kurmacadır. Dürrüşehvar, bir hülya alanında gezindiğini ve o çok sevgili arkadaşının da bir rüya olduğunu açıklar.¹¹ Dürrüşehvar hayal alemine kendisini o kadar kaptırır ki; “teselliyetkâr” mektupları bekler ve o kurmacanın içinde gelmeyeceğini düşünerek umutsuzluğa bile kapılır. Hatta mektup var mıdır diye posta yolu bekler.¹²

Hakikat ve hayal kelimeleri takip edildiğinde, karşımıza pek çok kapı aralanır. Dürrüşehvar, gerçekleri olduğu gibi anlatmanın sıkıntılara sebebiyet vereceğini düşünmüş olabilir. Çünkü sürgünde yaşayan bir hanedan mensubudur. Hakikati olduğu gibi söylemek, canını acıttığı için hayal alemine sığınma ihtimali üzerinde de durulabilir. Dolaylı yollardan hareket ederek, hayalin peşinde gerçekleri dile getirme ihtimali söz konusudur. Hayal gücü gelişmiş bir çocuğun onları yazıya aktarma arzusu kadar¹³ duygularını kâğıda dökmek, zor zamanlarını atlatabilme adına onun motivasyon kaynağı olarak görülebilir. Ya da çocuksu bir yaklaşımla kendisini avutmayı, yeri geldiğinde kandırmayı; hatta zaman geçirmek için hayal dünyasında dolaşmayı tercih etmiştir. Dürrüşehvar'ın acılarını bu şekilde küçülterek hayata tutunabilme ihtimali de göz önünde bulundurulmalıdır.

---

11. Doğan, s. 17.

12. Doğan, s. 17–21.

13. Doğan, s. 4–7.